

MILLIY G'OYA TARG'IBOTI VA "JAMOATCHILIK BILAN ALOQALAR"NING O'ZARO MUNOSABATI

Navoiy davlat universiteti
"Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari
va huquq ta'limi" yo'nalishi
2- kurs talabasi
Farmonova Ruxshona Xayotjon qizi

Annotatsiya: Ushbu maqolada, "Jamoatchilik bilan aloqalar"ning milliy g'oyaning ijtimoiy hamkorlik va ijtimoiy hamjihatlik g'oyalariga tayanish muhim ahamiyatga ega. "Jamoatchilik bilan aloqalar"ning maqsadi umummilliy maqsadga yo'naltirish, safarbar etish hamda o'zaro hamkorlik va totuvlikni ta'minlashdan iboratligi tahlil qilingan.

Tayanch so'zlar: Jamoat, «Jamoatchilik bilan aloqalar», «Jamoatchilik bilan aloqalar» texnologiyalari, «Jamoatchilik bilan aloqalar» texnologiyalarini demokratik asoslari, milliy g'oya targ'ibotida jamoat bilan aloqalar, milliy xususiyatlar.

Abstract: In this article, it is important to emphasize that "Public Relations" is based on the ideas of social cooperation and social cohesion of the national idea. It is analyzed that the purpose of "Public Relations" is to direct, mobilize, and ensure mutual cooperation and harmony towards a national goal.

Keywords: Public, "Public Relations", "Public Relations" technologies, democratic foundations of "Public Relations" technologies, public relations in the promotion of the national idea, national characteristics.

Аннотация: В данной статье важно подчеркнуть, что «общественные отношения» опираются на идеи социального сотрудничества и социальной сплоченности национальной идеи. Было проанализировано, что цель «связей с общественностью» — направлять, мобилизовать и обеспечивать взаимное сотрудничество и гармонию для достижения национальной цели.

Ключевые слова: Сообщество, «Отношения с сообществом», Технологии "Связей с общественностью", "Связи с общественностью" демократические основы технологий, участие общественности в продвижении национальной идеи связи, национальные особенности.

Kirish

Milliy g'oya targ'ibotida turli xil jamoatchilik bilan o'zaro munosabatlarga amalga oshadi va jamiyat hayotining turli xil sohalari, voqea va xodisalari bilan o'zviy aloqadorlikda namoyon bo'ladi.

“Jamoatchilik bilan aloqalar”ning milliy g‘oyaning ijtimoiy hamkorlik va ijtimoiy hamjihatlik g‘oyalariga tayanish muhim ahamiyatga ega. “Jamoatchilik bilan aloqalar”ning maqsadi umummilliy maqsadga yo‘naltirish, safarbar etish hamda o‘zaro hamkorlik va totuvlikni ta‘minlashdan iborat. Dunyoda sodir bo‘layotgan o‘zgarishlar har bir insonning iqtidori va salohiyatini jamiyat taraqqiyoti sari yo‘naltirishga undalmoqda, bunda milliy g‘oyani targ‘ib etishda “Jamoatchilik bilan aloqalar”, uning shakllari muhim o‘ringa ega. Jamoalar turli xil bo‘lib, har biri o‘ziga xos jihatlariga ega.

Milliy g‘oya targ‘ibotida uni hisobga olgan holda yondashish, kutilgan samarani berishi mumkin. Demak, milliy g‘oyaning targ‘iboti va jamoa o‘rtasida o‘zaro aloqadorlik mavjud. Bunda quyidagi xususiyatlarni hisobga olish milliy g‘oyaning targ‘ibotiga ijobiy ta‘sir ko‘rsatadi:

- ❖ Jamoaning faoliyat sohasi;
- ❖ Jamoaning sotsial-demografik holati;
- ❖ Milliy tarkibi;
- ❖ Jamoadagi ma‘naviy muhit;
- ❖ Jamoani ijtimoiy hayotda erishgan yutuqlari yoki muammolari;
- ❖ Jamoa qadrlaydigan muhim g‘oyalar va maqsadlar.

Yuqoridagi ko‘rinishlar bo‘yicha muayyan bilim va ma‘lumotga ega bo‘lish milliy g‘oya targ‘ibotini tashkil etishga yordam beradi. Milliy g‘oya targ‘ibotidan ko‘zlangan maqsadni aniq, ishonchli va ta‘sirchan, hayotiy chiqishiga, samarador bo‘lishiga ijobiy ta‘sir ko‘rsatadi. Aks holda, kutilgan natijaga erishib bo‘lmazligi mumkin. Shuning uchun ham, O‘zbekiston davlati siyosatining tub mohiyatini odamlarga tushuntirish, ularning bu siyosatni qo‘llab-quvvatlashlariga erishishda foydalaniladigan texnologiyalardan biri “Jamoatchilik bilan aloqalar” texnologiyasidir.

«Public relations» (PR) «Jamoa bilan aloqalar» targ‘ibotning demokratik usullaridan biri sanaladi. «Jamoat bilan aloqalar» texnologiyalari davlat bilan xalq o‘rtasida muloqot o‘rnatib, fuqarolarda davlat siyosatiga moyillik uyg‘otishga xizmat qiladi. SHu orqali davlatga hamfikir insonlarni ko‘paytirib, ularni ishonchli hamkorga aylantiradi.

“Jamoatchilik bilan aloqalar” insonlar fikrlariga, kayfiyatiga, xissiyotiga va oxir oqibat xatti-harakatlariga kuchli ta‘sir ko‘rsatuvchi «ishonch va istaklar strategiyasidir». Etakchi davlatlarda bu texnologiyalardan foydalanish mafkuraviy ta‘sir ko‘rsatish industriyasi darajasiga ko‘tarilgan. O‘zbekistonda ham mafkuraviy jarayonlarni tartibga solishda jamoa bilan aloqalar texnologiyalaridan foydalanish milliy g‘oya targ‘ibotining ta‘sirchanligini, so‘zsiz, oshiradi.

U boshqaruvning alohida usuli bo‘lib, boshqaruv tuzilmalarining jamiyat manfaatlariga xizmat qilishiga e‘tiborni qaratish, amalga oshirilayotgan

islohotlarga jamoatchilikni safarbar qilish, jamiyatda vujudga keladigan noxush holatlardan ogoh qilish orqali ularning oldini olishga xizmat qiladi. “Jamoatchilik bilan aloqalar” qonuniy, ochiq, samimiy, ahloqiy me’yorlarga mos keladigan muloqotlar asosida amalga oshiriladi.

Qator mamlakatlarning davlat boshqaruvida “Jamoatchilik bilan aloqalar” texnologiyalarining qo’llanilishi boshqaruvning ma’muriy-buyruqbozlik usulidan farqli holda, davlat va jamiyat o’rtasidagi ikki tomonlama hamkorlik usuliga o’tishga xizmat qiladi. Buning natijasida, davlat va jamoatchilik o’rtasida mavjud ko’zga ko’rinmas to’siq olib tashlanib, demokratik ruhdagi fuqarolar uchun ochiq, ularning talablariga javob beruvchi, o’zgarishlarga tez moslashuvchan yangicha, samarali ishlaydigan boshqaruvchilar qatlami shakllanadi. Shu bilan birga, “Jamoatchilik bilan aloqalar” texnologiyalarini qo’llash fuqarolar ongiga demokratik qadriyatlarni samarali singdirishga, ularda vatanparvarlik tuyg’ularini uyg’otishga xizmat qilishini alohida ta’kidlab o’tish zarur.

“Jamoatchilik bilan aloqalar” deganda: “Jamoatchilik bilan aloqalar” texnologiyalari davlat organlari va boshqa turdagi tashkilotlarning insonlar, ijtimoiy guruhlar, korxonalar bilan o’zaro tushunish va ishonch muhitini yaratishga yo’naltirilgan faoliyati tushuniladi. “Jamoatchilik bilan aloqalar”ni ilmiy asosda o’rganilishi ushbu texnologiyalarni qo’llayotgan sub’ektga olib borilayotgan siyosatni qo’llash uslublarini o’zlashtirish imkonini beradi. Quvvatlovchilarni aniqlash, jamoatchilik fikrini o’rganish, sub’ekt uchun ahamiyatli bo’lgan axborot oqimlarini boshqarish uslublarini o’zlashtirish imkonini beradi.

“Jamoatchilik bilan aloqalar” milliy g’oyani targ’ib etish va tarqatishning o’ziga xos texnologiyasidir. I.Solovyov tomonidan berilgan ta’rif xam e’tiborga loyiq: “Jamoatchilik bilan aloqalar” texnologiyalari axborot texnologiyalarining bir turi bo’lib, biror siyosiy maqsadni amalga oshirishda respondentl ni hurmat qilgan holda axborot-tahliliy faoliyat yuritishni nazarda tutadi”, deb yozadi u[1]. – Ushbu texnologiyalar kommunikator va retsipient o’rtasidagi o’zaro munosabatlarni yaratishga xizmat qiladi. “Jamoatchilik bilan aloqalar” texnologiyalarining xaqiqatga asoslanishi mavjud muammolarni keng jamoatchilik o’rtasida erkin muhokama kilish imkoniyatini beradi va fuqarolarda siyosiy qarorlar qabul qiluvchi markaz hakida ijobiy tasavvur uyg’otadi.

Bu texnologiyalar quyidagi tamoyillar asosida ishlab chiqiladi:

- ❖ axborotning xolisligi va oshkoraligi;
- ❖ o’zaro munosabatlarda ham kommunikatorning, ham retsipientning manfaatlarini xisobga olish;
- ❖ jamoatchilik fikriga tayanib faoliyat yuritish, jamoatchilik fikrini xurmat qilish;

Axborot etkazish faoliyatining bunday tashkil etilishida kommunikator retsipientga shunchaki axborot qabul qiluvchi deb emas, balki o'z dunyoqarashiga ega shaxs sifatida murojaat qiladi. Shu sababli, "Jamoatchilik bilan aloqalar" texnologiyalarining ishtirokchilari jamoatchilik fikridan doimo boxabar bo'lib turadilar».

Olim ushbu muammoga to'xtalar ekan «Jamoatchilik va aloqalar» texnologiyalari qanday maqsadga yo'naltirilganligiga qarab uni bir necha turlarga ajratadi. Masalan, "Jamoatchilik bilan aloqalar" texnologiyalarning kommunikatorning davlat va jamoat tashkilotlari bilan aloqalarni yaxshilashda (rublic) shaxsning istalgan qiyofasini yaratishda (image making), ommaviy axborot vositalari bilan aloqalarni mustaxkamlashda (media relations), axborot etkazish va uning auditoriya tomonidan qabul qilishini boshqarishda (massage management) axborot markazlaridan kadrlar bilan ishlashda (emloyee commumications), jamoatchilik bilan o'tkaziladigan tekshirishlarda (publik involuement), homiyar bilan yaxshi aloqalarni ta'minlashda (investor relations), tanishtiruvchi tadbirlarni o'tkazishda (spesial events), inqirozli vaziyatlarni boshqarishda (crisis manegement) va boshqalarda foydalanish mumkin», deb e'tirof etadi[2]. U mazkur texnologiyalarning alohida ko'rinishlarini sanab o'tadi va ularning har biri o'ziga xos vazifalarni bajarishini ta'kidlaydi.

"Jamoatchilik bilan aloqalar" texnologiyalarini bunday qismlarga ajratilishi axborot berish jarayonini boshqarish har bir informatsion loyihalarning o'ziga xos jihatlarini o'rganish standartlashtirilgan vazifalarni amalga oshirishda ijodiy yondashish imkoniyatini beradi. "Jamoatchilik bilan aloqalar" texnologiyalari demokratik davlatlarda mamlakat tomonidan jamoatchilikka axborot etkazishining mazmuniga aylanganligi bois davlat organlari bilan fuqarolar o'rtasidagi o'zaro munosabatlarni mustahkamlashga xizmat qiladi.

"Jamoatchilik bilan aloqalar" texnologiyalari muammosi bo'yicha ilmiy izlanishlar olib borgan qator olimlar davlat boshqaruvida mazkur texnologiyalarning qo'llanilishini, avvalo:

- ❖ davlat faoliyati to'g'risida fuqarolarga axborot etkazish;
- ❖ siyosiy jarayonlarda fuqarolarning ishtirokini ta'minlash;
- ❖ fuqarolar tomonidan davlat siyosati va dasturlarini qo'llab-quvvatlashga erishish;
- ❖ davlat tuzilmalarining ijobiy imijini yaratish kabi vazifalarni amalga oshirishga xizmat qilishini ta'kidlaydilar[3].

Taniqli psixolog Erix Frommning ta'kidlashicha, kishilarni ko'r-ko'rona ishontirish, ularning dunyoqarashini boshqarish fikridan voz kechib ongli va faol hamkorlik muhitini yaratish zarur, bu aynan "Jamoatchilik bilan aloqalar" texnologiyalari mohiyatini tashkil etadi[4]. Shu sababli milliy g'oya targ'ibotida

“Jamoatchilik bilan aloqalar” texnologiyalaridan foydalanish insonning fikr erkinligiga daxl qilmaydi, amalda bu boradagi ishlarimizni yaxlit tizim shakliga keltirishga xizmat qiladi.

Xulosa

«Jamoatchilik bilan aloqalar» texnologiyalarini qo'llashda har bir xalqning milliy-madaniy xususiyatlarini hisobga olish zarur. Masalan, Evropa mamlakatlarida qo'llaniladigan «Jamoatchilik bilan aloqalar» texnologiyalarini aynan joriy etib bo'lmasligi mumkin. Bunda xalqning mentaliteti, xususiyatlari, milliy-madaniy merosi, an'analari, qadriyatlari, siyosiy ong va madaniyati darajasi bilan bog'liq o'ziga xos jihatlarni hisobga olgan holda yondashish muhim. Aks holda, u umume'tirof etilgan demokratik tamoyillarning milliy hususiyatlar bilan bog'liq ekanligiga ham mos kelmaydi. Shuning uchun, jamoa bilan aloqalar bo'yicha jahonda katta tajriba to'plangan bo'lsa, bu degani, boshqa mamlakatlar uchun “yagona andoza” degani emas. Yoki, aynan unga qarab boshqa mamlakatlarga baho berish to'g'ri emas. Targ'ibot texnologiyalaridan, har bir jamoa, xalq, millat mamlakatning o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda foydalanish milliy g'oya targ'iboti maqsadlariga mos keladi hamda demokratik o'zgarishlarga to'g'ri keladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. I.Ergashyev, O. Muxammadiyeva, S. Berdiqulova, M.Safarov. Milliy g'oya targ'iboti texnologiyalari (O'quv qo'llanma). Toshkent- 2019.- 117 -bet.
2. Қаранг: Соловьёв А.Н. Политология; политическая теория, политические технологии.- М.: Аспект Пресс, 2000, С-518.
3. Қаранг: Соловьёв А.Н. Политология; политическая теория, политические технологии.- М.: Аспект Пресс, 2000, С-518.
4. Қаранг: Филипп А. Буари. Паблик рилешиз или стратегия доверия.-М, 2001, С-25-26.